BILAG 5: Redegørelse om indsatsplanernes indsatser

Uddybning af vigtigste indsatser

Der er udarbejdet i alt 4 indsatsplaner for de ovenfornævnte 4 vandværker i plansystemet DK-Plan. Dette notat uddyber, hvilke vandværker der skal gøre en særlig indsats. En mere detaljeret redegørelse særligt omkring nitrat findes i afsnittet "Særlige indsatser" under de enkelte vandværker i planerne.

Nitrat
Formålet med indsatsen er at sikre, at indholdet af nitrat i vandværkernes vand ikke på noget tidspunkt overskrider grænseværdien på 50 mg/l.

For de 3 vandværker, som er helt- eller delvist udpeget som nitratfølsomme, gælder de generelle regler for, hvad der følger af husdyrbekendtgørelsen.

Herudover kan der iværksættes særlige indsatser, som i første omgang skal søges gennemført ved frivillige aftaler indgået mellem vandværk og lodsejer. Hvis vandværkerne ikke kan opnå en frivillig aftale med de berørte lodsejere om indsats mod nitrat, kan kommunen give påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 26a, læs mere herom under "Baggrund/Lovgrundlag/Indsatsplanens retsvirkninger", som findes under de enkelte planer.

I tilfælde af, at der bliver behov for at sætte restriktioner for gødningsforbruget i oplandet, som går ud over de generelle krav ift. husdyrbekendtgørelsen, der kan stilles til markdrift i forbindelse med godkendelse af husdyrhold, vil indsatserne være erstatningspligtige med hensyn til produktionstab og værdiforringelse for de pågældende ejendomme.

Erstatningen skal udredes af det vandværk, der har gavn af indsatsen.

Nitrat - Særlige indsatser

Almind Hede Vandværk er i Viborg Kommunes Vandforsyningsplan 2012-2022 udpeget som B-vandværk. Vandforsyningsplanen nævner, at Almind Hede Vandværk skal forsynes fra Almind Kirkeby Vandværk hvis der opstår kvalitetsmæssige problemer på vandværket. Derfor iværksættes der ikke i indsatsplanen særlige indsatser over for nitrat og pesticider ud over de generelle beskyttelsesforanstaltninger, som gælder inden for kildepladsens 300 meter beskyttelseszone. Der skal dog ske en overvågning af vandkvaliteten på Almind Hede Vandværk. Hvis nitratkoncentrationen overstiger 5 mg/l, skal der ske en øget overvågning med årlige vandanalyser på kildefeltets boring.

For Almind Kirkeby Vandværk er det vurderet, at nitratindholdet i fremtiden med stor sandsynlighed vil overstige grænseværdien på 50 mg/l. Derfor har Forvaltningen udlagt et prioriteret områder, hvor der skal ske en indsats ift. nitrat, dog først når koncentrationen overstiger 10 mg/l. Allerede ved 5 mg/l skal der sker en øget overvågning med årlige vandanalyser på alle vandværksboringer på det enkelte kildefelt.

For Bruunshåb Vandværk skal der ikke ske nogen indsats, da vandværkets indvindingsopland ikke er udpeget som nitratfølsomme. Dog overvåges vandkvaliteten og sker der ændringer i kvaliteten skal indsatsplanen for vandværket revurderes.

For Skelhøje Vandværk gælder, at indvindingsoplandet er udpeget som nitratfølsomt, og da der samtidig er nitrat i grundvandet på over 10 mg/l, skal der ske en indsats inden for et udlagt prioriteret område på i alt 17 ha. Skelhøje Vandværk har en dyb boring, som vandværket

kan tage i brug, og Forvaltningen har vurderet, at Skelhøje Vandværk må indvinde hvad der svarer til 50% af indvindingen fra det dybe magasin, og således fortynde det øvre nitratholdige vand med vand fra det nedre magasin, som i dag ikke indeholder nitrat. En indsats skal således først sættes i værk når nitratkoncentrationen overstiger 10 mg/l i råvandsanalyser 2 år i træk som et gennemsnit for de 2 boringer i det mellemste og nedre magasin.

Pesticider
Vedr. begrænsning i brug af pesticider bestemmes i indsatsplanens 2.1 (se under "generelle indsatser") *"Bekæmpelse af ukrudt"* at: *"Der må ikke anvendes pesticider i indvindingsoplande på arealer ejet af vandværkerne eller offentligt ejede arealer. "*

Endvidere bestemmes for Almind Kirkeby, Bruunshåb og Skelhøje Vandværk i indsatsplanenernes retningslinje 1.1 og 1.2, at påvises der pesticider i vandværkernes råvandskontrol og de pågældende stoffer anvendes i oplandet til boringerne, skal vandværket indgå aftale med lodsejerne om ophør med brugen af det pågældende pesticid. Aftalen skal kompenseres af vandværket.
Hvis vandværkerne ikke kan opnå en frivillig aftale med de berørte lodsejere vedr. brugen af pesticider, kan kommunen give påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 26a.

Andre bestemmelser
Indsatsplanenerne lægger i øvrigt op til en række bestemmelser, der skal begrænse fremtidig forurening i indsatsområderne. Generelt er bestemmelserne udformet som hensigtserklæringer, idet en indsatsplan ikke i sig selv kan træffe bindende bestemmelser. Der skal i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret sagsbehandling efter den gældende lovgivning.

Kommunen kan give konkrete påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24 eller førnævnte § 26a overfor forhold, der kan true med at forurene en grundvandsressource. Den, som et påbud rettes imod, har krav på fuldstændig erstatning, med mindre der er tale om ulovlige forhold. Forvaltningen vurderer umiddelbart, at denne mulighed primært er anvendelig, hvis påbuddet kan påvises at gavne et bestemt vandværk, som dermed samtidig kan pålægges at betale erstatning.